

ความท้าทายในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษกับประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพ
เขตการศึกษา 12

โครงการห้องเรียนอาชีพ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อรทัย โยธินศิริทอง

123 ๕๕.๕. 2546

163816

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ตุลาคม 2545

ISBN 974-9570-95-6

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรให้รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ)
.....กรรมการ
(ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์วิวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ)
.....กรรมการ
(ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์วิวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์วิณี ชิดเชิดวงศ์)
.....กรรมการ
(ดร.จันทร์ชลี มาพุทธ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)
วันที่ ๑๕ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา และช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ และรองศาสตราจารย์ รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านดังปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย รวมทั้งอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ที่ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และผู้มีอุปการคุณทุกท่านที่ได้ส่งเสริม และสนับสนุนช่วยเหลือมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งว่าที่เรอตรีสมภูมิ สุดสงวน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจสำคัญอย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จด้วยดี

อรทัย โยธินสิริทอง

43920239 : สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ : ความท้อแท้ / ประสิทธิภาพ/อาจารย์พิเศษ / วิทยาลัยการอาชีพ

อรรถัย โยธินสิริทอง : การศึกษาความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษกับประสิทธิผล
วิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 (A STUDY OF TEACHERS' BURNOUT AND ORGANIZATION
EFFECTIVENESS OF INDUSTRIAL AND COMMUNITY EDUCATION COLLEGES, EDUCATIONAL
REGION 12) อ.ที่ปรึกษา: ทร สุนทราวุฒ, Ph.D., สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์, Ed.D., รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์,
กศ.ม. 92 หน้า. ISBN 974-9570-95-6

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษ และ
ประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 เปรียบเทียบระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษ
และประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
ประเภทวิชาที่สอน และประเภทอาจารย์พิเศษ และความสัมพันธ์ระหว่างความ ท้อแท้ในการปฏิบัติงานของ
อาจารย์พิเศษกับประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 กลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้แก่
อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 จำนวน 162 คน เครื่องมือที่ใช้วัดความท้อแท้เป็นแบบสอบถาม
มาตราส่วนประมาณค่า 7 ระดับ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง .21 - .77 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .73
เครื่องมือที่ใช้วัดประสิทธิผลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง
.26 - .84 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .92 สถิติที่ใช้ ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การ
ทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า :

1. อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 มีความท้อแท้ในการปฏิบัติงานด้านความอ่อนล้า
ทางอารมณ์ และด้านการสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคลอยู่ในระดับ ปานกลาง แต่ด้านความไม่สมหวังใน
ผลสำเร็จของตนอยู่ในระดับสูง
2. ประสิทธิภาพวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ตามทัศนะของอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ
เขตการศึกษา 12 ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง
3. อาจารย์พิเศษที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ประเภทวิชาที่สอน และ
ประเภทอาจารย์พิเศษแตกต่างกันมีความท้อแท้ไม่แตกต่างกัน และมีทัศนะต่อประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพ
เขตการศึกษา 12 ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี ซึ่งอาจารย์
พิเศษที่สอนประเภทวิชาบริหารธุรกิจ และประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมีทัศนะต่อประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพ
เขตการศึกษา 12 แตกต่างกัน
4. ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์มีความสัมพันธ์
ทางลบกับประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการ สูญเสียความสัมพันธ์
ส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ทางลบกับประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ด้านความสามารถใน
การพัฒนาปรับเปลี่ยนวิทยาลัยให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในวิทยาลัยได้
เป็นอย่างดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

43920239 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION;

M.ED. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORD : TEACHER' S BURNOUT/ORGANIZATION EFFECTIVENESS/

INDUSTRIAL AND COMMUNITY EDUCATION COLLEGE

ORATHAI YOTHINSIRITHONG: A STUDY OF TEACHERS' BURNOUT AND ORGANIZATION EFFECTIVENESS OF INDUSTRIAL AND COMMUNITY EDUCATION COLLEGES, EDUCATIONAL REGION 12. THESIS ADVISOR : DHORN SUNTRAYUTH, Ph.D., SITTHIPORN NIYOMSRISOMSAK, Ed.D., RAWEEWAN ANGKANURAKPHAN, M.ED. 95 P. ISBN 974-9570-95-6

This research aimed to study teachers' burnout and organization effectiveness of industrial and community education colleges, educational region 12, to compare their burnout and organization effectiveness classified by sex, education, working experience, type of subjects and type of teachers and to study the relationship between the burnout and organization effectiveness. The sample, derived by mean of Krejcie and Morgan's Sampling Table, consisted of 162 teachers. The instrument utilized to measure the burnout was a seven-level rating scale questionnaire. The instrument utilized to measure organization effectiveness was a five-level rating scale questionnaire. The statistical devices used in analyzing the data were mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA and Pearson's Product- Moment Correlation Coefficient.

The results of the study were:

1. The aspects of emotional exhaustion and depersonalization were rated at a moderate level. However, the aspect of failure in personal accomplishment was rated at a high level.
2. The organization effectiveness was rate at a moderate level.
3. The comparison of the burnout and organization effectiveness as classified by sex, education, working experience, type of subject and type of teacher were found to have no significant difference. However, organization effectiveness in the aspect of ability to correct problems was found to have significant difference in the subjects of business administration and engineering.
4. The aspect of emotional exhaustion was found to be negatively related to the organization effectiveness. The aspect depersonalization was found to be negatively related to the organization effectiveness, and the aspects of ability to develop the college and ability solve problems.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบความคิด.....	5
คำถามในการวิจัย.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
กรมอาชีวศึกษา.....	11
ความเป็นมาและบทบาทหน้าที่ของวิทยาลัยการอาชีพ.....	13
การจ้างอาจารย์พิเศษในวิทยาลัยการอาชีพ.....	15
ความท้อแท้.....	16
ประสิทธิผลของวิทยาลัย.....	24
ความสัมพันธ์ระหว่างความท้อแท้กับประสิทธิผล.....	29
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า..... 39
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 39
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 40
	การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 41
	การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล..... 43
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 45
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 47
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 47
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 47
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 48
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 64
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 65
	อภิปรายผล..... 67
	ข้อเสนอแนะ..... 72
บรรณานุกรม.....	73
ภาคผนวก.....	80
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	92

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12.....	44
2	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ของอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12.....	48
3	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิผลของวิทยาลัย การอาชีพ เขตการศึกษา 12.....	49
4	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพ รายชื่อ ตามการรับรู้ของอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12.....	50
5	การเปรียบเทียบความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษวิทยาลัย การอาชีพ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามเพศ.....	52
6	การเปรียบเทียบความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษวิทยาลัย การอาชีพ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	53
7	การเปรียบเทียบความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษวิทยาลัย การอาชีพ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....	54
8	การเปรียบเทียบความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษวิทยาลัย การอาชีพ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามประเภทวิชาที่สอน.....	55
9	การเปรียบเทียบความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษวิทยาลัย การอาชีพ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามประเภทอาจารย์พิเศษ.....	56
10	การเปรียบเทียบประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพตามการรับรู้ของอาจารย์พิเศษ วิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามเพศ.....	57
11	การเปรียบเทียบประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพตามทัศนะของอาจารย์พิเศษ วิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	58
12	การเปรียบเทียบประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพตามทัศนะของอาจารย์พิเศษ วิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....	59
13	การเปรียบเทียบประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพตามทัศนะของอาจารย์พิเศษ วิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามประเภทวิชาที่สอน.....	60

14	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของระดับประสิทธิผลด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในวิทยาลัย ได้เป็นอย่างดี.....	61
15	การเปรียบเทียบประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพตามทัศนะของอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามประเภทอาจารย์พิเศษ.....	62
16	ความสัมพันธ์ระหว่างความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษกับประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพเขตการศึกษา 12.....	63
17	ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความท้อแท้.....	98
18	ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามประสิทธิผลของวิทยาลัยการอาชีพ.....	90

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	6